

Liv og død i det gamle Egypt

Hvordan var det å bo i Egypt for 5000 år siden? Forskerne leter etter svar blant de døde.

AV MAGNUS HOLM | PUBLISERT 1. FEB. 2021

Menneskjelett i utgravd hull i bakken

I en av de eldgamle gravene ved Helwan ble dette godt bevarte skjelettet funnet. Foto: Köhler, Helwan Project

I over hundre år har arkeologer fra hele verden forsket på pyramider og andre egyptiske kongegraver. Slik har de funnet ut veldig mye om hvordan de aller rikeste og mektigste egypterne ble begravd. De har også lært mye om hvordan de levde.

Men hvordan ble vanlige folk begravd i det gamle Egypt? Og hvordan levde de? Det har vi visst mye mindre om – fram til ganske nylig.

Illustrasjon av guden Osiris

Osiris var de dødes gud i den gamle egyptiske religionen. Ill.: Tank.no/
Jeff Dahl, CC BY-SA 4.0

by», og gravplassen er virkelig stor som en by.

De dødes by

Eva Christiana Köhler fra Universitetet i Wien har forsket på gamle egyptiske graver i mange år. Hun har blant annet undersøkt 218 graver på en enorm gravplass som kalles «nekropolisen ved Helwan». Nekropolis betyr «de dødes

Eva og kollegaene hennes tror gravplassen hørte til den gamle egyptiske hovedstaden Memfis. De første gravene ved Helwan er over 5000 år gamle – og dermed flere hundre år eldre enn de første store pyramidene.

Pakket i sivmatter

I gravene ved Helwan lå det verken konger eller dronninger, men vanlige folk. Det var tydelig at de gamle egypterne tok godt vare på familiemedlemmene sine, selv etter at de var døde. Alle gravene var ryddige og ordentlige. Selv de fattigste av de døde var pakket inn i sivmatter.

Både fattige og rike hadde personlige ting med seg i gravene. Mange vanlige egyptere var begravd sammen med ting de hadde brukt hver dag. Kanskje trodde folk at de ville få bruk for disse tingene i dødsriket også?

Steinbit med innskrapt mønster av person

Hieroglyfer: De gamle egypternes skriftspråk. Foto: Köhler, Helwan Project

Matpakker

Å ha med seg matpakker på ferden til dødsriket ble nok regnet som viktig. I mange av gravene ble det nemlig funnet krukke med mat. En av de døde hadde til og med en matbit i hånden! De gamle egypterne hadde antakelig nok mat mens de levde også. Forskerne fant ut at de døde i gravene hadde vært sunne og friske mens de levde. Det var ingen tegn på at de hadde fått for lite mat.

Gravene til de rikeste på nekropolisen var pyntet med flott steinkunst. Både bilder, navn og yrkestitler var kunstferdig hogd i stein. Det betyr at de gamle egypterne var dyktige kunstnere og håndverkere lenge før pyramidene ble bygd. Og at de brukte skriftspråk og bilder for å vise hvem de var.

Meldinger ved utskriftstidspunkt 3. april 2025, kl. 02.47 CEST

Det ble ikke vist noen globale meldinger eller andre viktige meldinger da dette dokumentet ble skrevet ut.